

VODIČ ZA OTVORENU UPRAVU

Policija i javna bezbednost

Autor: Fond za otvoreno društvo

Uvod

Širom sveta, policajac je primarna tačka kontakta koju većina građana ima sa vlašću. Kompetentna, iskrena i efikasna policija je oslonac vladavine prava. Nedovoljno ili neefikasno investiranje javni sektor bezbednosti može da rezultuje slabim ili nefunkcionalnim bezbednosnim institucijama, nesposobnim da odgovore ili spreče kriminal i nasilje. S obzirom na izuzetnu moć i ovlašćenja koja ima policija, odgovornost je naročito važna u suočavanju sa problemima korupcije, diskriminacije, zloupotrebe moći i antidemokratske upotrebe policije. Da bi se ovaj problem razotkrio i bio rešen, potrebno je dobro upravljanje i odgovornost policije, uz podršku transparentnosti.

Zemlje organizuju svoje policijske sisteme na različite načine. Većina njih ima više policijskih jedinica, na primer nacionalnu, državnu ili regionalnu policiju, lokalnu ili opštinsku policiju, žandarmeriju i sudsku policiju. Neki od njih preuzimaju vojne nadležnosti, a u nekim slučajevima vojne jedinice mogu zameniti snage državne policije u hitnim državnim situacijama, ili u specifičnim okolnostima koje su jasno određene i propisane zakonom, da bi pomogle da se izvrše osnovne funkcije policije. Takođe, mogu da postoje specijalne policijske jedinice, kao što su poreska ili vojna (para-vojna) i policijsko odeljenje za suzbijanje narkotika. U zavisnosti od načina na koji se formira policija i jedinice javne bezbednosti, bitno je da informacije o zakonima i način na koji se sprovode bude dostupan javnosti, kao i da policija bude odgovorna. Kao i bilo koji drugi javni servis, policiju plaćaju građani, tako da bi građanima i trebalo da budu odgovorni. Pitanje bezbednosti je od velike važnosti za celu populaciju, ali je često pod monopolom policije i vlasti.

Glavni principi demokratskog rada policije su:

- Policija u svom radu daje prioritet služenju građanskim potrebama i privatnim grupama
- Policija je odgovorna prema zakonu
- Policija poštuje i štiti ljudska prava, posebno onih koji su neophodni za neometanu demokratiju
- Policija je profesionalna i transparentna u svojim aktivnostima (Bruce i Nelid, 2005)

Osnivanje i konsolidacija demokratskog rada policije zahteva da vlade vide policiju kao instrument za zaštitu bezbednosti i demokratskih prava naroda, i uspostave mehanizme i institucije kako bi se osiguralo da je policija odgovorna i da deluju sa integritetom. Dodatni problem je svakako i pošten odnos prema policiji od strane matične institucije- korupcija u policiji često predstavlja veliko opterećenje za uslove rada policijskih službenika, a to se svakako ogleda na rezultat i efikasnost rada policije.

Posmatrajući u širem kontekstu, postaje sve jasnije da zajednica igra ključnu ulogu u poboljšanju bezbednosti i javnog mira, u rešavanju i prevenciji zločina. Policijska odeljenja uživaju veću podršku kada javnost razume policijske procedure, veruje da su pravične i da je policija odgovorna za svoja dela i postupke. Aktivno učesće lokalnog stanovništva zahteva novi pristup policije (termin koji se koristi je "rad policije u zajednici") pri kojem je policija bolje integrisana unutar zajednice, sluša i odgovara na potrebe građana i aktivno se bavi građanima i zajednicom. Ovo podrazumeva promenu organizacione vrednosti, stil upravljanja, obuku i ocenjivanje policajaca. Prednosti ovog pristupa donose bolje odnose u zajednici, veći legitimitet policije i podršku javnosti, efikasnije rešavanje problema i lakši pristup informacijama za policiju (OSCE, 2008).

Nove tehnologije stvaraju bolje uslove za prikupljanje dokaza, omogućavaju fokusiranje na policijske resurse i unapređenje efikasnosti, kao i praćenje rada i ponašanje policije, ali to donosi i dozu zabrinutosti u pogledu privatnosti, što podrazumeva da se treba pozabaviti pitanjem jače zaštite.

Preporuke

Bruce, D and Neild, R, 2005, Policijska kakvu želimo: Priručnik za nadzor policije u Južnoj Africi, Centar za proučavanje nasilja i pomirenje

OSCE, 2008, Dobra praksa u stvaranju privatno-javnog partnerstva, OSCE.

<http://www.osce.org/spmu/32547>

Stručne organizacije

Open Society Foundation <http://www.opensocietyfoundations.org>

United Nations Office on Drugs and Crime <http://www.unodc.org>

OSCE Polis <http://polis.osce.org>

Transparency International <http://www.ti-defence.org/publications/1431-arresting-corruption-in-the-police>

Altus <http://www.altus.org>

International Network to Promote the Rule of Law <http://www.inprol.org>

DCAF <http://www.Dcaf.ch>

Pregled ilustrativnih obaveza

Početne

- Objavljivanje svih zakona koji utvrđuju sprovođenje zakonskih ovlašćenja i žalbi i procedura za Uzbunjivače u odnosu na rad policije
- Objavljivanje osnovnih informacija vezanih za budžet policije, zaposlene i kriminal

Srednje

- Razviti sistem redovnih istraživanja javnog mnjenja o kriminalu i policiji
- Uspostavljanje odredbi o integritetu policijskih službenika , u skladu sa međunarodnom dobrom praksom
- Uspostaviti proaktivno objavljivanje uslova za prijem u policiju

Napredne

- Objaviti sveobuhvatnu nacionalnu statistiku o kriminalu prema međunarodnim standardima

Inovativne

- Kreiranje on line mapa kriminaliteta i policijskih stanica
- Uspostavljanje garancija da bi se osiguralo da nove tehnologije koje se koriste za policijski nadzor poštuju pravo na privatnost

Detaljne preporuke

Početni korak: Objavljivanje svih zakona kojima se utvrđuje sprovođenje zakonskih ovlašćenja i žalbi i procedura za Uzbunjivače u odnosu na rad policije

Objašnjenje

Demokratizacija policije zahteva da se svi građani tretiraju u skladu sa utvrđenim procedurama, bez obzira na to ko su oni i koji policajac je u pitanju. Procedure i obuka treba da obezbede da pripadnici javnosti budu tretirani sa dostojanstvom i poštovanjem i osiguraju da se svi ljudi tretiraju sa poštovanjem i dostojanstvom, kao i da su angažovani zbog bezbednosti građana, a građani imaju svoja prava u susretima sa policijom.

Osiguravanjem da su zakoni i propisi koji opisuje prirodu i obim policijskih ovlašćenja snažni i razumljiviji je od ključnog značaja da bi se omogućilo građanima da imaju poverenja u svoja prava u odnosu na policiju.

Velika većina pojedinaca uključenih u rad policije su posvećeni časnom i sposobnom služenju u javnoj službi i dosledno pokazuju visoke standarde ličnog i proceduralnog integriteta, a još više bi se na takav način iskazalo kada bi imali kvalitetnu institucionalnu podršku i obuku, ali u svakoj policijskoj agenciji moraju postojati garancije kako bi se osiguralo poštenje i profesionalizam. Robusni mehanizmi žalbe i sredstva za individualnu identifikaciju policajaca su od ključnog značaja da se omogući pojedincima da podnesu žalbe zbog zloupotrebe ovlašćenja od strane policije.

Preporuke

1. **Objavljivanje svih zakona i propisa kojima se utvrđuju policijska ovlašćenja i usvajati zakone tamo gde oni ne postoje.** Ovo bi trebalo da pokrije interna pravila i procedure (takve politike i standardi o ključnim policijskim ovlašćenjima uključuju provere identiteta, prerese, hapšenja, pritvor i regulisanje javnih demonstracija između ostalog, kao i propise koji se odnose na sektor privatne bezbednosti).
2. **Obezbediti građanima informacije o zvaničnim mehanizmima za rešavanje pritužbi** (uključujući gde i kako da podnesu žalbu, zaštite lica koja prijavljuju korupciju, u procesu za razmatranje žalbi, vremenski okviri za odlučivanje). Prikaz informacija o policijskom ponašanju i pravo na žalbe u policijskim stanicama i on-line, uključujući održavanje ćelija ili policijski pritvor. Takve informacije treba da budu lako dostupne eksterno (u ne-policijskim podešavanjima), ne samo on-line, već posebno u onim podešavanjima sa ograničenom pismenošću i / ili pristupom internetu. Informacije treba pružiti tako da budu dostupne u (ne-pravnim) uslovima i na svim lokalnim jezicima koji se često koriste.
3. **Zahtevati da su svi pripadnici policije javno prepoznatljivi** i da nose bedževe sa imenima ili ličnim identifikacionim brojevima koji su jasno vidljivi. Ovo bi trebalo da obuhvati i više rukovodstvo, okrug i regionalne šefove patrolnih policajaca.
4. **Zahtevati da privatno obezbeđenje takođe bude lako identifikovati** po imenu firme i broju značke ili imena.
5. **Uverite se da su policajci i ostali zaposleni u policijskoj službi uključeni u oblasti zaštite Uzbunjivača i da su ovi postupci dobro publikovani.**

Standardi i smernice

- Savet Evrope, Evropski kodeks policijske etike <http://polis.osce.org/library/f/2687/500/CoE-FRA-RPT-2687-EN-500>
- Projekat odgovorne uprave: Najbolje međunarodne prakse za Politiku Uzbunjivača
<http://www.whistleblower.org/storage/documents/Best Practices Document for website March 13 2013.pdf>
- Interpol: Globalni standardi za borbu protiv korupcije u Policiji i javnim službama
<http://www.interpol.int/Media/Files/Crime-areas/Corruption/Global-standards-to-combat-corruption-in-police-forces>
- Korupcija / globalni standardi za borbu protiv korupcije u policijskim snagama OECD: G20, Okviri za zaštitu Uzbunjivača, Zbornik dobre prakse i vodeći principi za zakonodavstvo
<http://www.oecd.org/general/48972967.pdf>
- OGP Kriterijumi podobnosti: uključenost građana <http://www.opengovpartnership.org/how-it-works/how-join/eligibilitycriteria>
- Pravila ponašanja UN za policijske službenike i dodatna uputstva
<http://www.un.org/disarmament/convarms/ATTPrepCom/Background%20documents/CodeofConductforLawEnfOfficial s-E.pdf>
- UNODC: Alat za Krivično pravosuđe <http://www.unodc.org/unodc/en/justice-and-prison-reform/Criminal-Justice-Toolkit.html>

Primeri zemalja

 U Brazilu policijske stanice pokazuju fotografije policijskog tima

Plakati u policijskim stanicama pokazuju fotografije tima sa starešinom na čelu omogućavajući identifikaciju službenika. Ne samo da je ovo više lični pristup, što omogućava pristup svima bez obzira na pismenost, već i poboljšava identifikaciju u situacijama u kojima značka i broj pločice možda nije vidljiv.

Početni korak: Objaviti osnovne informacije o policijskom budžetu, zaposlenima i kriminalu

Objašnjenje

Osnovne informacije o budžetima, hijerarhija odgovornosti i stopa kriminala su neophodne u cilju procene troškova policije i distribucije sredstava za sprovođenje zakona u odnosu na potrebe javne bezbednosti, kao i za druge prioritete potrošnje. Linije vlasti i lanca komandovanja treba da budu objavljeni, tako da je jasna odgovornost. Takvi podaci treba da pokriju sve policijske agencije, uključujući i obaveštajne službe, koje treba da budu uređene zakonom i da budu predmet parlamentarnog nadzora. Ovi podaci moraju biti dostupni i objavljeni blagovremeno.

Osnovni podaci daju javnosti neka sredstva da sude o učinku svojih policijskih snaga. Javni podaci o performansama policije takođe znače da policija može da prime zasluge od javnosti kada uspešno obavljaju svoj posao. Međutim mora se voditi računa o tome da se izbegnu preterani podsticaji, rizik koji posebno postoji kada se merenje aktivnosti uzme kao glavni indikator uspešnosti rada. (Oslanjanje na carinske stope, ili korišćenje ukupnog broja provera identiteta, bez obzira na njihove rezultate, na primer, najčešće se koriste kao mera produktivnosti i pokreće diskriminatorne i uvredljive policijske prakse, a pružaju vrlo malo uvida u stvarni rezultat.)

Preporuke

1. **Objavljivanje osnovnog budžeta i lanca komandovanja** za državne policijske jedinice. Informacije o komandiru stanice i timovima takođe može da bude javno dostupno u policijskoj stanici ili na lokalnom nivou.
2. **Objavljivanje osnovnih podataka o broju zaposlenih** (razlikovanje oficira pod zakletvom, administrativno osoblje, službenike u obaveštajnim agencijama i drugim jedinicama); broj policajaca po glavi stanovnika i prema regionu; imena i funkcije specijalnih jedinica; broj policijskih službenika u svakoj; oružja i ne-smrtonosne oprema dodeljen policajcima.
3. **Objavljivanje broja zabeleženih krivičnih dela**, odvajanje nasilnog kriminala iz imovinskog kriminala, i smeštanje u kategoriju u okviru nasilnog kriminala, navodeći broj ubistava i silovanja i drugih zločina rodnog nasilja i mržnje. Javno dostupne smernice treba da postave definicije koje podržavaju dosledno beleženje vrste zločina, a revizije sistema treba da podrži provere da bi se osiguralo da nema namernog pogrešnog ili nedovoljnog beleženja.
4. **Objaviti stope hapšenje i carinske stope** (stopa vođenja slučajeva i ishoda nakon hapšenja, kao što su preporuke za krivično gonjenje u odnosu slučajeva koji su odbačeni) na trajnoj osnovi i na blagovremen i pristupačan način. Takođe, priznanja kao što su medalje i unapređenja preko reda treba da budu javni

Svi podaci treba da budu objavljeni blagovremeno i na pristupačan način, uzimajući u obzir lokalne jezike i nivoe pristupa internetu. Plakati, table sa obaveštenjima i mediji treba da se koristi za ključne informacije, pored websajtova.

Standardi i smernice

- UNODC: Alat za Krivično pravosuđe <http://www.unodc.org/unodc/en/justice-and-prison-reform/Criminal-Justice-Toolkit.html>

Primeri zemalja

- Nacionalni biro za beleženje kriminaliteta u Indiji objavljuje godišnje izveštaje o kriminalu, smrti i zatvoru

Nacionalni biro za beleženje kriminaliteta (NCRB) u Ministarstvu unutrašnjih poslova je odgovorno za prikupljanje, održavanje i širenje podatke o kriminalu. NCRB je instalirao 762 servera na kompjuterske sisteme u Okružnom birou za javne evidencije kriminala i Državnom birou za javne evidencije kriminala širom zemlje. Svake godine, NCRB objavljuje tri bitne publikacije- (1) Zločin u Indiji (2) Slučajne smrti i samoubistva u Indiji i (3) Zatvorska statistika u Indiji.

Biro policije za istraživanje i razvoj u Ministarstvu unutrašnjih poslova objavljuje godišnju publikaciju pod nazivom "Podaci o policijskim organizacijama u Indiji." Izveštaj pruža neke osnovne i vitalne statistike o policiji u različitim državama u zemlji, kao što su sankcije i realne rang liste policijskih snaga, uključujući i žene u policiji; odnos broja policajaca i prostorne nadležnosti; broj policijskih okruga, seoskih i gradskih policijskih stanica; budžet policije, uključujući i izdatke usmerene na policijsku obuku; obim transporta, komunikacija i računarskih kapaciteta na raspolaganju policiji; broj institucija za obuku policije; broj postupaka pokrenutih po odeljenjima protiv policijskog osoblja, itd.

<http://ncrb.gov.in/>

Srednji korak: Razviti sistem redovnih istraživanja javnog mnjenja o kriminalu i policiji

Objašnjenje

Građani očekuju da će policija da se smanji kriminal i da bude pravedna i osjetljiva na potrebe ljudi u svim interakcijama. Istraživanja javnog mnjenja o tome koliko su građani zadovoljni radom policije treba da obezbede kvalitet interakcije, dozvoljavajući građanima da se njihov glas prizna u radu policije i stvaranje blagovremenog odgovora kada je u pitanju učinak policije koje mogu da koriste lokalne agencije da bi obezbedile upravljanje učinkom policije, ili kao sredstva odgovornosti. Kreiranjem vidljivih mehanizma zajednice koji građanima daju mogućnost da daju svoje mišljenje o radu policije, pomaže da se izgradi poverenje, transparentnost i legitimitet. Istraživanje javnog mnjenja takođe može da pruži informacije o nivou kriminala, s obzirom da se dosta zločina ne prijavljuje policiji.

Dok jednokratno istraživanje može da obezbedi korisnu sliku, najefikasniji sistemi omogućavaju stalne i blagovremene povratne informacije koje prate učinak tokom vremena. Istraživanja mogu biti dopunjena informacijama kao što su mape kriminala, kao i informacije o merama predostrožnosti preduzete protiv viktimizacije.

Preporuke

- 1. Projektovanje anketa o kriminalitetu i oceni građana o učinku policije** da bi se obezbedili redovni, dinamični i blagovremeni podaci koji se mogu koristiti od strane lokalnih policijskih snaga, kao i pružanje zbirnih mera za učinak policije na nacionalnom nivou
  - Nezavisni istraživači i garantovana anonimnost su ključni da bi se obezbedilo da građani otvoreno iznose svoj stav.
  - Istraživanja i metode uzoraka treba da budu dizajnirani za dobijanje povratne informacije od svih članova javnog mnjenja. Oni mogu da uključuju i reprezentativne ankete (kao što su telefonski zasnovana istraživanja) i istraživanja o tome koliko su građani zadovoljni učinkom policije omogućava ljudima koji su imali specifičan kontakt sa policijom da daju povratne informacije o iskustvu. Fokus grupe mogu pružiti detaljne povratne informacije o pojedinim pitanjima ili iz pojedine grupe građana (kao što su mladi ili određene etničke grupe).
  - Razmislite o korišćenju internet, telefonskih i automatizovanih istraživanja da bi se uštedilo na troškovima i smanjilo vreme koje je potrebno agencijama (gde oni ne isključuju lica koja nemaju takav pristup i / ili koso uzorkovanje).
  - Uverite se da je istraživanje dobro predstavljeno ljudima koji su imali susrete sa policijom i da je dostupan na lokalnim jezicima.
- 2. Objavljivati rezultate redovno i održavati sastanke sa građanima i organizacijama civilnog društva da bi se o njima diskutovalo.**

Australija održava redovne ankete o zadovoljstvu građana o učinku policije

Na primer, australijska Federalna policija procenjuje zadovoljstvo klijenata i to se posmatra kao glavni indikator učinka policije. AFP Istraživanje o poslovnom zadovoljstvu učinka (BSS), ranije poznato kao Anketa o zadovoljnosti klijenata je na godišnjem nivou sprovodi od 1999- 2000. godine.

Istraživanje je dizajnirano tako da proceni posvećenost AFP svojim osnovnim vrednostima, performanse AFP u sprovođenju i preduzimanje istrage, i radu sa našim klijentima i zainteresovanim stranama. Rezultati daju povratnu informaciju o aktivnostima AFP i omogućavaju identifikaciju oblasti usluga koje zahtevaju pažnju. Ispitanici uključuju osoblje iz organizacija sa kojima AFP radi rutinski, uključujući i Komonvelt, državne i teritorijalne vladine agencije , strane vlade, agencije za sprovođenje zakona, klijenti iz industrijskog sektora, ambasade i diplomatske misije u Australiji i inostranstvu.

Srednji korak: Uspostavljanje odredbi o integritetu policijskih službenika, u skladu sa međunarodnom dobrom praksom

Objašnjenje

Javnim službenicima koji su dobili mandate da vode računa o sprovođenju i poštovanju zakona su dobili poverenje javnosti za obavljanje tog posla. Policijski posao po prirodi je često nametljiv po zajednicu i pojedince- uključuje istragu, pretres prostorija, zaustavljanje osumnjičenih, kontrolu demonstracija i rad sa ugroženim pojedincima. Održavanje integriteta i poverenja je od ključne važnosti. Policijska se suočava sa velikim pretnjama od strane spoljnih koruptora. To uključuje organizovani kriminal, dilere droge i sindikate, medije koji vrše pritisak za pristup informacijama, kriminalce koji pokušavaju da utiču na ishod istrage i one koji se bave kriminalnim aktivnostima među policajcima kao što je dilovanje steroidima. Mogućnosti da se prihvati ili iznudi mito od građana su višestruki (Transparency International 2012). Drugi rizici korupcije mogu biti ugrađeni u policijsku kulturu , uključujući i profesionalni " kod ćutanja " , percepciju među policajcima da su neki aspekti njihovog nedoličnog ponašanja prihvatljivi zarad višeg dobra kako bi se dobile informacije ili kako bi se obezbedila osuda.

U prevelikom broju zemalja na policiju se gleda kao na korumpiranu, a u drugim zemljama poverenje u policiju je poljuljano nekim visoko profilnim skandalima. Policijskim snagama je zato potrebna doslednost o tome šta čini integritet i kako to treba biti ugrađeno u njihove aktivnosti.

Policijske snage često poveravaju neke od ključnih funkcija policije. To može predstavljati veći rizik po integritet tokom procesa nabavke i zato policija treba da se osloni da će privatni partneri da poštuju standarde integriteta u radu. Sukob interesa može nastati kada se visoki funkcioner penzionise i pređe u privatni sektor pružanja usluga privatnog obezbeđenja.

Preporuke

Pošto se svaka zemlja suočava sa različitim izazovima u rešavanju korupcije u policiji, ne postoji "jedna veličina odgovara svima" šablon za akciju. Nacionalne reformske strategije treba da se razvijaju kroz domaće analize i dugoročne razvojne programe. Ključni elementi koji su postigli uspeh:

1. **Usvajanje kodova policijskog integriteta**, uz podršku u skladu sa prihvaćenim pravilima za borbu protiv korupcijskog koda i sistema.
2. **Stvaranje snažnih sistema za identifikaciju**, praćenje i upravljanje rizicima (uključujući pitanja kao što su nepravilno otkrivanje informacija, zahvalnica, gostoprimstva, ugovaranja i sekundarnog zaposlenja). Implementacija takvih sistema podržava internu komunikaciju i obuku, razvoj kanala za žalbe i uzbunjivace, internu kontrolu, sankcije i nadzor.
3. **Unutrašnja transparentnost** u vidu otvorenih konsultacija i komunikacije između svih činova u policiji može doprineti da korupciju bude teško sakriti, i može pomoći da se vrati poverenje u službu koja je pogođena javnim skandalima.
4. **Javni popis imovine i sistem sukoba interesa** za policajaca i više rukovodstvo.
5. **Uključivanje civilnog društva** u razvoju sistema reformi, u smislu pritiska i pomoći u mobilisanju i angažovanju javnosti.
6. **Tehnologija se može koristiti kao pomoć u merama za borbu protiv korupcije u policiji.** Primeri uključuju sistem za bezgotovinsko plaćanje novčane kazne i takse za dozvole , CCTV i nošenje kamere.

7. **Policajci moraju imati pristup svojim izveštajima o proceni učinka.** Na osnovu zasluga napredovanje u karijeri je ključni podsticaj za obezbeđivanje demokratskog i odgovornog rada policije.

Standardi i smernice

- DCAF: Nadzor nad obaveštajnim službama: Instrumenti
<http://www.dcaf.ch/Publications/Overseeing-Intelligence-Services-AToolkit>
- Javne funkcije, privatni interesi: Odgovornost kroz dohodak i popis imovine
[http://star.worldbank.org/star/sites/star/files/Public Office Private Interests.pdf](http://star.worldbank.org/star/sites/star/files/Public%20Office%20Private%20Interests.pdf)
- TI: Ukazivanje na korupciju u policiji - globalna iskustva o korupciji u policiji, reformski napori
http://issuu.com/tidefence/docs/2012-11_arrestingcorruptioninpolice

Primeri država

 U Indiji su policajci uključeni u zahteve o obaveznim izjavama o prihodu na imovinu

Matično ministarstvo je uputilo sve pripadnike indijske policije (IPS)u državi da prijave svoju imovinu u Katalogu nepokretne imovine (IPR). State level governments have also directed police officers above the rank of Sub-Inspectors to disclose details of their income and assets. Those who fail to comply can be clearance for promotion and service medals. However high rates of non compliance continue to be reported.

- <http://mha.nic.in/ipr/iprmain.htm>
- http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2012-06-21/india/32351131_1_ips-indian-police-service-home-ministry

 UK je donela paket integriteta za policiju 2012

Obzirom na seriju skandala povezanih sa ponašanjem policijskih službenika, usvojen je novi etički kodeks, i jedan set profesionalnih standarda. Policijski službenici moraju se odreći poklona, drugih zaposlenja i izvora prihoda uključujući tu upravljačke funkcije u kompanijama – sve ovo je objavljeno u javnim bazama podataka. Lista smenjenih policijskih službenika koji su otpušteni zbog zloupotrebe položaja i malverzacija takođe je javna, a predstavljena je i sankcija za službenike koji su podneli ostavku u toku disciplinskog postupka zbog malverzacija – obezbeđujući da takvi postupci dovedu do zaključaka – svaki službenik za koga je dokazano da je zloupotrebio položaj – naći će se na listi smenjenih.

- [https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/181705/Accountability System Statement 13 04 03 v3.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/181705/Accountability_System_Statement_13_04_03_v3.pdf)
- <https://www.gov.uk/ensuring-the-highest-standards-of-integrity-in-the-police>

Srednji korak: Uspostaviti proaktivno objavljivanje uslova za prijem u policiju

Objašnjenje

Objava informacije – o strukturama i članovima policijske službe, proseku plate, oduzetoj imovini, licima u pritvoru i merema krivičnog prava – je najmoćniji način zaštite protiv korupcije u policiji. Objava ovih podataka jača informativnu diskusiju operativnog pristupa, i unapređuje percepciju javnosti o policiji. Npr, upoređujući policijski budžet, sa podacima o kriminalu i hapšenjima omogućava javnosti da postave pitanje o efikasnosti i dobrom upravljanju, i proceni da li ta informacija karakteriše policiju kao dobru ili kao korumpiranu.

Detaljne informacije o vidovima kriminala, uključujući distribuciju, nivoe i stope kriminala omogućavaju građanima da procene da li je korektivan pristup koji je primenjen efikasan i da li policija rešava zločine koji pogađaju većinu ljudi, ili biraju posebne interesne grupe zarad njihovog interesa ili da bi ih stavili u nepovoljan položaj.

Preporuke

1. Uspostaviti zahteve ili uključiti policijske službe u postojeće zahteva proaktivno objavljuju informacije.

Ključne informacije koje bi trebalo objaviti su:

- Prosek plata, uslovi za zaposlenje u policiji, proces zapošljavanja i unapređenja takođe treba da bude javan.
- Kriminalni podaci razvrstani po godinama, polu, oružju koje je korišćeno (ukoliko jeste), kao i lokaciji...
- Podatke o licima koji su u pritvoru, sa dužinom određenog pritvora, godine, pol, i mesto porekla,
- Podatke o imovini oduzetoj od strane policije, (uključujući nekretnine, vozila, oružje, drogu i gotovinu)
- Statističke podatke o žalbama podnetim protiv policije, i one koje su primljene direktno u policiji i one koje su pristigle putem ulaganja sudskih tužbi, nezavisnih tela, zaštitnika građana, kao i razloge žalbi i dispozitiv (uključujući odbačene, obrazložene, arbitrirane i podržane) kao i sve disciplinske postupke protiv zvaničnika svih rangova i imenovanja višeg civilnog menadžmenta, politički na nivou kabineta. Pojedinačne informacije treba da štite lične podatke službenika.
- Podatke o korišćenju povećanih ili posebnih ovlašćenja u borbi protiv organizovanog kriminala, terorizma i drugih specijalizovanih ovlašćenja, brojeve i kategorije ciljeva, trajanju, troškovima i rezultatima. Podaci o upotrebi mere prisluškivanja, presretanja telefonskih ili internet komunikacija, e-mailova, takođe treba objaviti.
- Informacije o javnim nabavkama, propisima i procedurama. Sve ponude i značajni tenderi treba da budu javni, takođe imena firmi iz ugovora, uključujući i imena svih privatnih kompanija za pružanje ugovorenih usluga iz domena javne bezbednosti.

2. **Informacija treba da je vidljiva on line kao i na lokalnom nivou kroz medije i obajve u policijskim stanicama.**
3. **Policijske arhive treba statutom obavezati na deklasifikaciju svih podataka koji se odnose na policijske i tajne službe nakon isteka zakonom predviđenog roka za čuvanje**, sa mogućnosti za produženje tog roka u jasno definisanim posebnim situacijama, te arhive treba da se podnose zajedno sa civilnim. Pravila klasifikacije podataka policije i srodnih službi treba da su zakonom regulisana i dostupna javnosti.

Standardi i smernice

- DCAF: Overseeing Intelligence Services: A Toolkit <http://www.dcaf.ch/Publications/Overseeing-Intelligence-Services-A-Toolkit>
- UNODC: Criminal Justice Toolkit <http://www.unodc.org/unodc/en/justice-and-prison-reform/Criminal-Justice-Toolkit.html>

Primeri država

 Austrija je objavila informacije o upotrebi posebnih istražnih mera

2008, austrijski revizionni sud objavio je izveštaj o korišćenju posebnih istražnih mera u policiji, uključujući prisluškivanje, troškove, efekte, itd.

 Nemačka objavljuje redovan godišnji izveštaj o kriminalu

Federalna kriminalistička policija, od 1997, objavljuje statističke godišnje izveštaje o trendovima kriminala zajedno sa analizama.

Vodič za otvorenu upravu

 U Bugarskoj se objavljuju podaci o izdatim dozvolama za elektronski nadzor

U Bugarskoj, dozvola za prisluškivanje mora biti odobrena od strane Predsednika okružnih sudova i prikupljeni podaci su dostupni u godišnjim izveštajima tih sudova od 2010. Ove informacije deo su i izveštaja kancelarije Tužioca. Isti izveštaj sadrži informacije o krivičnim delima počinjenim od strane zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova, uključujući i policiju.

http://www.prb.bg/uploads/documents/docs_3923.pdf

- Policija Zapadnog Bengala objavljuje Mesečni magazin kriminalističke obaveštajne službe

Policijsko odeljenje u Zapadnom Bengalu objavljuje mesečni magazin kriminalističke obaveštajne službe on line. Ovakve vrste informacija ranije su bile poverljive i dostupne isključivo policijskim službenicima. Danas, neke države objavljuju ove sadržaje na internet prezentacijama svojih policija.

- VB ima „godišnje zahteve za podatke“ (ADR) za policijske snage

Član 11 (stavovi 1 i 2) Akta o policijskoj i socijalnoj odgovornosti zahteva da izabrano lokalno telo za policijski rad objavi informaciju određenu po nalogu državnog sekretara. Državni sekretar može Nalogom odrediti vreme i način objave objavljena informacija mora da sadrži:

- Ukupan budžet izabranog lokalnog tela za policijske poslove
- Svaki rashod Tela veći od £500 (osim ukoliko se ne radi o grantu za redukciju kriminala), ko je primalac iznosa, koja je svrha granta i kriterijume na osnovu kojih je telo/policijski službenik vrednovao da će ova sredstva biti, na taj način, potrošena u dobre svrhe
- Informaciju o svakom očekivanom izvoru prihoda za Telom osim za slučaj PCC
- Informaciju o svakom grantu za redukciju kriminala ostvarenog od strane Tela
- Platu svakog višeg zaposlenog i
- Kopiju svakog ugovora čija vrednost prelazi £10,000 – a u kom je strana ugovornica Telo/policijski službenik

ADR postavlja sva rutinska pitanja o podacima koji se odnose na sve policijske snage u Engleskoj i Velsu a koja su u nadležnosti Državnog sekretara. Neki od podataka prikupljeni kroz ADR formiraju Nacionalnu statistiku čiji je predmet jačanje izveštavanja i validacija standarda. ADR zahteva od policijskih snaga da podnesu finansijske podatke lorišćene od strane HMIC u pripremi godišnjeg „Vrednost za novac“ izveštaja o profilima policijskih snaga.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/181705/Accountability_System_Statement_13_04_03_v3.pdf

Napredan korak: Objaviti sveobuhvatnu nacionalnu statistiku kriminala po međunarodnim standardima

Standardi

Objasnenje

Blagovremena informacija o nacionalnoj statistici kriminala je od ključne važnosti za praćenje i rešavanje globalnih trendova i podtrendova (svih njegovih pojava oblika), i uporedno ih analizirati širom zemlje. Korišćenje istraživanja su značajne dopune podataka iz domena policije i krivičnog pravosuđa koji inače zadržavaju samo zabeležena krivična dela ali ne i veliki broj neprijavljenih dela što je prisutno u svakom okruženju. Krivično pravosuđe uključuje mnoge delove koji ne funkcionišu nezavisno jedan od drugoga i problem često nastane kod koordinacije između različitih koraka koji čine proces krivičnog pravosuđa (prava). Informacija koja prati napredak pojedinaca kroz krivični pravni sistem važana je kako za otkrivanje i rešavanje zloupotreba i korupcija, tako i za podršku razvoju efikasnije i fer policije.

Skup etničkih podataka je značajan alat za otkrivanje i rešavanje diskriminatornog targetiranja određenih grupa na koga se usmerava pažnja nekog zakona. Policija ne bi smela da izdvaja etničku, religijsku ili političku pozadinu u rešavanju određenih krivičnih dela osim ukoliko su baš ti elementi relevantni za istragu. Prikupljanje i objavljivanje anonimnih etničkih istraživanja – koja su ključno oruđe za monitoring diskriminacije – ostaju izuzetno osetljiva u mnogim okruženjima gde postoji opravdan strah da etnički podaci mogu podstaći stereotipe o religiji i identitetu kao i uvrede; pogođene zajednice bi trebalo da imaju većinu u odlučivanju o prikupljanju takvih podataka.

Preporuke

- Svi relevantni organi krivičnog pravosuđa (tužioc i policija) trebalo bi da sakupe i objave detaljnije informacije o statističkim podacima krivičnog pravosuđa** od obavljanja policijske dužnosti do probnog rada, uključujući:
  - Policijske podatke. Osnovnu demografsku statistiku policijskog osoblja i administrativne službe, uključujući pol, godine, etnički i nacionalnu pripadnost.
  - Tužilačka statistika. Podaci koji obuhvataju sve nivoe donošenja odluka od strane tužioca, kao što je inicijacija i odustajanje od tužbe, donošenje slučajeva na sud, i kažnjavanje tuženih sa sadržajem odluka.
  - Statistika o pritvoru. Osnovni podaci o licima sa određenim policijskim zadržavanjem, predzatrovskim pritvorom, o licima kojima je određena kaucija ili su pod elektronskim nadzorom, uključujući narativ optužbe (zakonski osnov) i trajanje pritvora, uključujući osnovne demografske informacije o pritvorenicima – godine, pol, etnička i nacionalna pripadnost.
  - Sudska statistika. Integrisani sistemi podataka povezani sa svim akterima krivičnog pravosuđa.
  - Statistika osuda: podaci o osuđenim licima – tj. licima koja su kriva u skladu sa zakonom – razvrstanih po osudi i polu, godinama, etničkoj pozadini ili nacionalnosti.
  - Institucije za izvršenje krivičnih sankcija (zatvori ili popravni domovi). Informacije o broju pritvorenika, odvajanjem žena i maloletnika, tipu ustanove (npr. srednje, minimalno ili maksimalno obezbeđena ustanova), odluke o ranijem otpuštanju, i broj lica na probnom radu. Rezultati treba da omoguće analizu ponavljanja osuda i njihovo kretanje kroz sistem krivičnog pravosuđa.
- Skupiti i objaviti godišnja istraživanja/izveštaje o kriminalu tako da globalni trendovi**

moгу biti nadgledani.

3. **Napraviti nacionalnu bazu podataka o kriminalitetu, uključujući istraživanja, koja treba da su otvorena i dostupna** za akademsko istraživanje i organizacije civilnog društva, kao i široj javnosti, i dalje publikovanje trebalo bi da je dozvoljeno.
4. **Obezbediti georeferencirane ili mapirane podatke o kriminalitetu**
5. **Objaviti evaluacije kvaliteta uprave, alokaciju resursa i efikasnost** merena protiv javne bezbednosti i kriminalnih ishoda.
6. **Setovi podataka trebalo bi da su dostupni u otvorenim formatima** tako da se mogu lako sačuvati i uporediti sa ostalim vladinim podacima.
7. **Dostaviti podatke Kancelariji UN za drogu i krivična dela za međunarodni kriminal i istraživanje žrtava** i svim drugim relevantnim regionalnim organizacijama (OEBS; SE)
8. **Učiniti dostupnim informacije o policiji i kriminalitetu na najčešće korišćenim jezicima**

Primeri zemalja

 VB sprovodi godišnja istraživanja o iskustvima i stavovima prema kriminalu

Istraživanje kriminaliteta za Englesku i Vels, kao i istraživanje kriminaliteta za Škotsku meri obim kriminaliteta pitajući ljude da li su se susreli sa kriminalom u toku prošle godine. Rezultati se objavljuju redovno svakog jula sa kvartalnim ažuriranjem. Istraživanje kriminaliteta beleži krivična dela koja mnogi nisu ni prijavili policiji pa se stoga koristi uz policijske izveštaje kako bi pokazao pravu sliku stepena kriminaliteta u zemlji. Istovremeno, dok meri kriminalitet, istraživanje teži da identifikuje one koji su najizloženiji (u najvećem riziku) kriminalu, što se koristi za kreiranje programa za prevenciju kriminala, stavove ljudi o kriminalu i krivičnom pravosuđu, uključujući ocene policije, suda i ljudi kako asocijalno ponašanje sa kojim su se susreli utiče na kvalitet njihovog života. Od 2009 istraživanje uključuje i odvojeno istraživanje ljudi starosti između 1 i 15 godina.

- <http://www.crimesurvey.co.uk/>

Inovativni korak: Napraviti on line mape kriminala i obavljanja policijskih dužnosti

Objasnenje

Nove tehnologije omogućavaju prikupljanje i dostupnost informacija široj javnosti u realnom vremenu. Ove tehnologije omogućavaju dostupnost detalja na većem nivou, i module da aplikacija sredstava i odgovornosti policije budu dostupne lokalnim zajednicama i javnosti.

Preporuke

- 1. Geo kod podaci kriminalističke policije**
- 2. Omogući onlajn mapu prijavljenih krivičnih dela i upotrebu policijskih diskrecionih ovlašćenja**, kao što su prepreke, pretresi, i istrage tako da akcije koje policija preduzima u borbi protiv kriminala mogu biti ocenjene od strane šire javnosti.
- 3. Omogući da neobrađeni podaci (koji su anonimni u skladu sa zakonom) budu preuzeti kao otvoreni podaci.**

Primeri zemalja

 Internet strana policije u VB omogućava informacije o kriminalu i pravosudnim ishodima na nivou ulica.

Internet prezentacija britanske policije, omogućava da javnosti dostupnim informacije o kriminalu na nivou ulica, asocijalno ponašanje i pravosudne ishode u njihovom lokalnom okruženju u vidu kriminalnih mapa. Javnost takođe može videti kako se kriminal rangira tako što će svoju uporediti sa drugim, sličnim oblastima. Prateći link do internet prezentacije policije javnost može videti kakav je odnos troškova obavljanja policijskog posla u njihovoj i drugim sličnim oblastima. korisnici mogu naći i informaciju o svom lokalnom Povereniku za policiju i kriminal

<http://www.police.uk>

•

Inovativni korak: Uspostaviti garancije da nove tehnologije koje se koriste za nadzor poštuju prava privatnosti građana

Obrazloženje

Policijske organizacije, prikupljaju, čuvaju ili imaju pristup značajnoj količini informacija, od kojih su neke i pr privatne i tiču se žrtava, svedoka, krivičnih dela, osumnjičenih – a mnoge od njih su i poverljive. Ove informacije moraju se prikupljati u skladu sa zakonom i koristiti samo kada je neophodno i u proporciji sa zakonom, i moraju se pružiti garancije da se one neće zloupotrebiti od strane kriminalaca, novinara ili privatnih istražitelja, ili biti iskorišćena u političke svrhe od strane državnih organa.

Razvoj tehnologije menja prirodu ovih informacija. Ljudi danas razmjenjuju veliku količinu digitalnih podataka o sebi i ostavljaju tragove metapodataka o svojoj lokaciji, kontaktima, i transakcijama. Drugi podaci mogu se i jeftinije prikupiti, digitalizovati i analizirati, RFID tagovi omogućavaju da pojedini proizvodi budu praćeni, DNK se može sekvencirati, dok softveri za prepoznavanje lica i registarskih tablica omogućavaju analizu podataka prikupljenih kamerama za nadzor (CCTV). Prikupljeni pojedinačno ili zajedno ovi podaci mogu biti korišćeni za otkrivanje ljudskog identiteta, ponašanja, fizičkog ili psihičkog stanja, rase, seksualne orijentacije, nacionalnog porekla, ili stavova, ili pak može omogućiti mapiranje lokacije određene osobe, njeno kretanje ili interakcije u određenom vremenu.

Ove tehnologije mogu igrati važnu ulogu u prevenciji i otkrivanju krivičnih dela kao i u omogućavanju ostvarivanja pravde. One se takođe mogu koristiti kao podrška odgovornijoj policiji, npr – to može biti rani dokaz u pilot programima policijskih službenika koji koriste telesne kamere, što je zakonom dozvoljena i poštovana interakcija koja omogućava redukciju upotreba snaga.

Međutim, sve ove nove tehnologije ujedno i zabrinjavaju kada je privatnost u pitanju. Sveobuhvatno ili sistemsko praćenje ima kapacitet da otkrije privatne informacije u obimu koji značajno prevazilazi pojedinačne delove, ostavljajući tako primenu zakonskih principa na nove tehnologije – neadekvatne i nejasne. Kako razvoj i upotreba ovih tehnologija napreduju, važno je da se zakoni i ostala regulativa pridržavaju međunarodnog ljudskog prava, kao i da se pravo na privatnost i slobodu izražavanja adekvatno zaštiti. Međunarodni sud za ljudska prava objavio je da samo prikupljanje kao i držanje ličnih podataka, uključujući DNK i fotografije od strane tela koja za to imaju zakonsko ovlašćene mogu predstvaljati mešanje u pravo privatnosti. To je slučaj i kada su podaci javno dostupni i sistematski prikupljeni i pohranjeni u policijska dokumenta. (Segerstedt-Wiberg v Sweden (2007) 44 EHHR 2; S and Marper v United Kingdom (2009) 48 EHRR 50)

Preporuke

Sledeće preporuke oslanjaju se na međunarode i Tshwane principe i principe 10E Države bi trebalo da:

1. **Objave dovoljno informacija kako bi omogućile pojedincima da u potpunosti shvate obim, prirodu i primenu zakona** koji dozvoljava nadzor komunikacija.
2. **Ovlaste provajdere komunikacije da objave procedure koje primenju u slučaju nadzora komunikacija**, se pridržavaju istih, i objave zabeležene komunikacije koje su nadzirale po nalogu države.
3. **Objave, u najmanju ruku sakupljene informacije o broju zahteva za nadzor komunikacija – odobrene i odbijene**, i disagregaciju zahteva po provajderu, tipu istrage i nameni.
4. **Uspostave nezavisne kontrolne mehanizme kako bi obezbedili transparentnost i odgovornost nadzora.** Kontrolni mehanizmi treba da imaju ovlašćenje da pristupe svim

potencijalno relevantnim informacijama o nadzoru, da ocene da li su uskladu sa zakonom, i da vrednuju da li je država transparentno i precizno objavljivala informacije o tehničkoj upotrebi i obimu ovlašćenja pri nadzoru komunikacija. Nezavisni kontrolni mehanizmi trebalo bi da objave periodične izveštaje o svojim nalazima.

Za agencije koje sprovode zakon, operativne posledice nadzora komunikacija uključuju potrebu da:

1. **Izvrše reviziju policijskih informacija o preduzetim merama bezbednosti u smislu novih tehnologija i tehnike** i da obezbede da one ostanu jake.
2. **Postaviti nove ili postojeće tehnike ili tehnologije za nadzor pod lupu pravosuđa ili drugog demokratskog kontrolnog mehanizma**, kako bi se utvrdilo da li one ostaju u domenu ustavom zagaranovanih i međunarodnih ljudskih prava.

Standardi i smernice

DCAF: Overseeing Intelligence Services: A Toolkit [http://www.dcaf.ch/Publications/Overseeing-](http://www.dcaf.ch/Publications/Overseeing-Intelligence-Services-A-Toolkit)

- [Intelligence-Services-A-Toolkit](http://www.dcaf.ch/Publications/Overseeing-Intelligence-Services-A-Toolkit)

- International Principles on the Application of Human Rights to Communications Surveillance

<http://https://en.necessaryandproportionate.org/text>

- Tshwane Principles on National Security and the Right to Information
<http://www.right2info.org/exceptions-to-access/national-security>
-